

Fałszywy dylemat: wywłaszczenie Polaków z oszczędności emerytalnych w OFE albo katastrofa

nowy propagandowy chwyt w kampanii na rzecz przejęcia oszczędności w OFE przez rząd PO-PSL

2 XII 2013

IV 2012 – minister Rostowski apeluje o wyłączenie licznika długu, przekonując, że sytuacja finansów publicznych jest dobra; rząd ignoruje apele o głęboką reformę finansów publicznych

„ (...) Z rokiem 2011 skończył się w Polsce cykl wzrostu długu w relacji do PKB i zaczął się okres, kiedy dług w relacji do PKB zaczyna spadać. (...) Już w 2012 r. relacja państwowego długu publicznego do PKB powinna być niższa o całe 3 punkty procentowe i przy sprzyjających okolicznościach może spaść nawet poniżej 50% PKB. (...)”

List otwarty ministra Rostowskiego IV 2012

X 2013 Ministerstwo Finansów twierdzi, że problem finansów publicznych ma charakter strukturalny

„(...)Nierównowaga finansów publicznych w Polsce ma charakter trwały i w konsekwencji nawet w latach wysokiego wzrostu gospodarczego wynik sektora instytucji rządowych i samorządowych był ujemny. (...)”

Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw z 2 X 2013, wprowadzającego regułę wydatkową

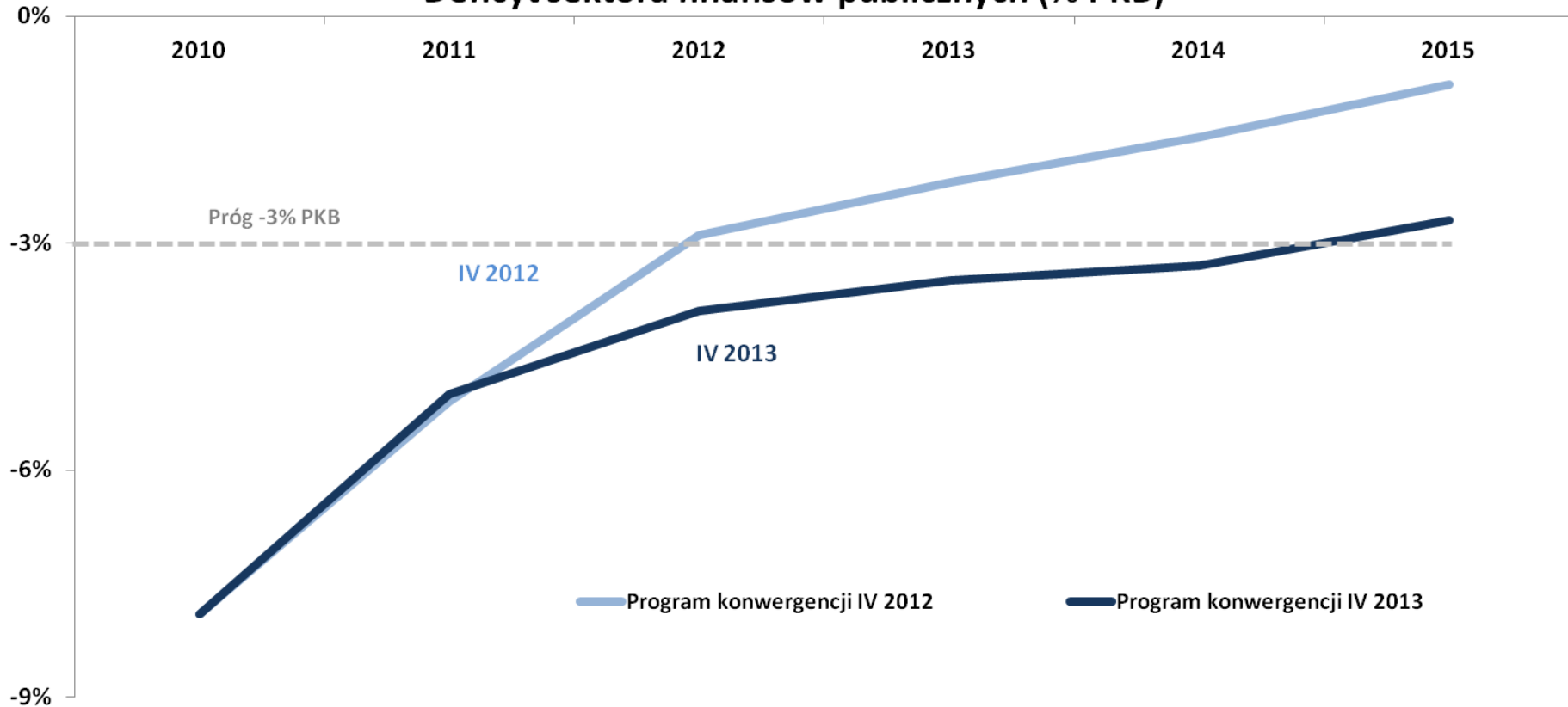
Od połowy 2013 – koalicja PSL-PO sugeruje, że stoimy przed drastyczną alternatywą: albo wywłaszczenie Polaków z oszczędności emerytalnych, albo jakiś katastrofalny scenariusz

„ (...) W warunkach roku 2014 r. podobny do uzyskanego efekt (tj. 20 mld zł) [podobny do nacjonalizacji] dałoby pozyskanie kwoty dodatkowych dochodów sektora finansów publicznych poprzez np. podniesienie stawek VAT (podstawowa 23% i obniżona 8%), które musiałyby wzrosnąć o ok. 4 punkty procentowe każda lub poprzez podniesienie obu stawek PIT o nieco ponad 3 punkty procentowe lub stawki podstawowej (18%) o blisko 3,5 punkty procentowe (...)”

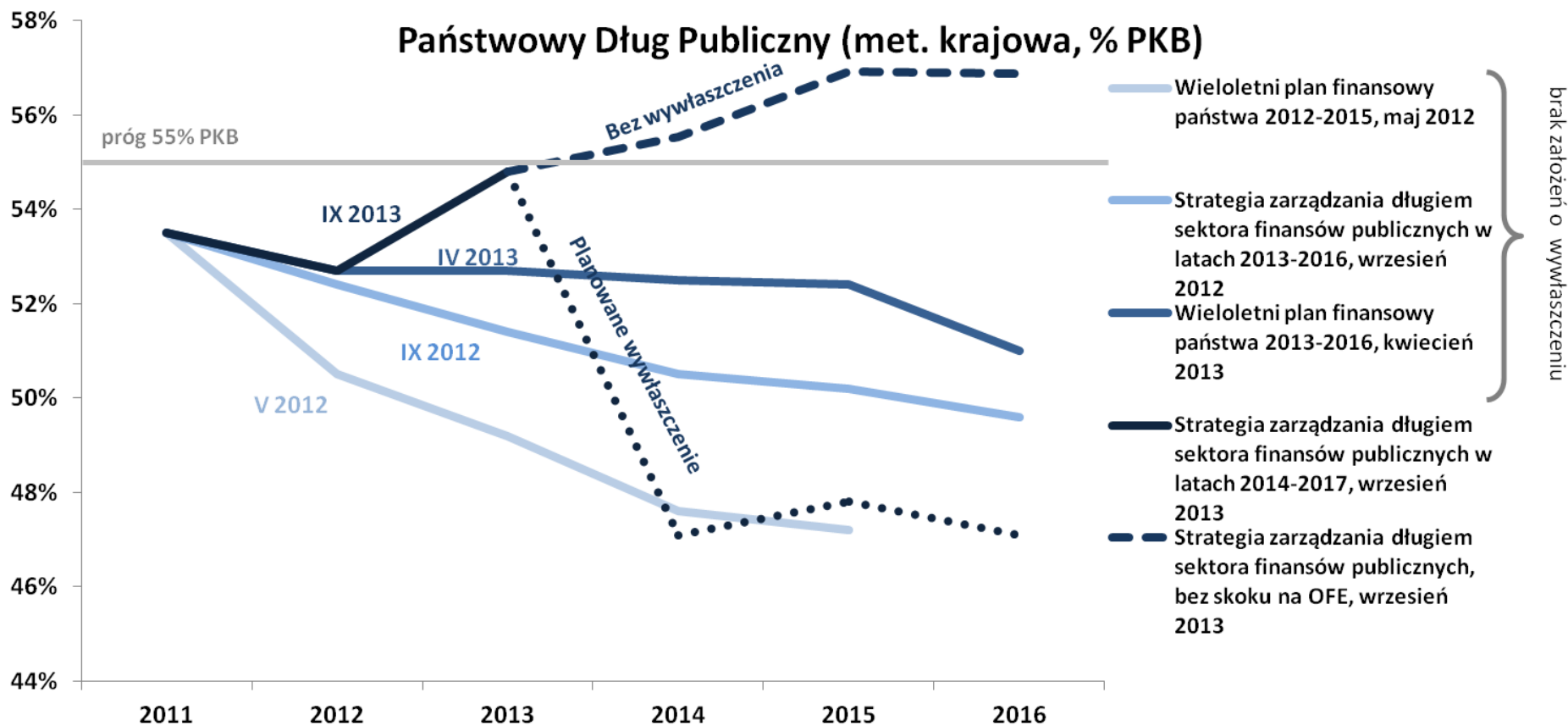
Uzasadnienie ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych, nacjonalizującej oszczędności emerytalne Polaków

Wbrew sugestiom rządowym nikt z obrońców oszczędności emerytalnych Polaków zgromadzonych w OFE nie proponował podniesienia podatków o 20 mld zł. Deficyt można ograniczać bardziej stopniowo, działaniami które jednocześnie będą wspierały wzrost gospodarczy.

Deficyt sektora finansów publicznych (% PKB)

- Jeszcze w kwietniu 2013 rząd przewidywał, że bez wyłączenia oszczędności emerytalnych Polaków zgromadzonych w OFE, do 2014 roku deficyt zostanie ograniczony do poziomu zbliżonego do 3% PKB.

- Jeszcze w IV 2013 oficjalne prognozy sugerowały, że dług publiczny powinien się stabilizować, a nawet maleć.
- W IX 2013 przedstawiono znacznie bardziej pesymistyczne prognozy długu na lata 2014-2015, bez wyjaśnienia przyczyn pogorszenia tych prognoz.

Z punktu widzenia ryzyka przekroczenia progów ostrożnościowych kluczowa jest krajowa definicja długu publicznego, czyli Państwowy Dług Publiczny. Przede wszystkim, w przeciwieństwie do metodologii unijnej (ESA 95) nie obejmuje ona m.in. zadłużenia Krajowego Funduszu Drogowego.

Państwowy Dług Publiczny (% PKB), rządowe prognozy z IX 2013				
	2013	2014	2015	2016
ze skokiem na OFE	54.8%	47.1%	47.8%	47.1%
bez skoku na OFE	54.8%	55.5%	56.9%	56.9%

- Bez skoku na OFE, Państwowy Dług Publiczny tylko nieznacznie przekroczy próg 55% w 2014 roku
- Do uniknięcia tego wystarczą oszczędności oraz prywatyzacja o łącznej wartości 8-10 mld zł w 2014 roku
- Gdyby Państwowy Dług Publiczny przekroczył poziom 55,5% w 2014 roku, to zgodnie z proponowaną nową stabilizacyjną regułą wydatkową, będzie to zobowiązywało rząd do obniżenia tempa wzrostu większości wydatków GG w 2016 roku o 2 pkt. proc. wobec tempa wyznaczonego przez tę regułę. Przyjmując obecne rządowe prognozy tempa wzrostu PKB i inflacji w latach 2014-2017, oznaczałoby to obniżenie tempa wzrostu wydatków publicznych po wyłączeniu wydatków JST, NFZ i środków z UE z ok. 5,6% do 3,6%. W praktyce zmuszałoby to do redukcji wydatków w 2016 r. o ok. 0,7- 0,8% PKB, tj. ok. 12 mld zł w warunkach cen z 2013 r.

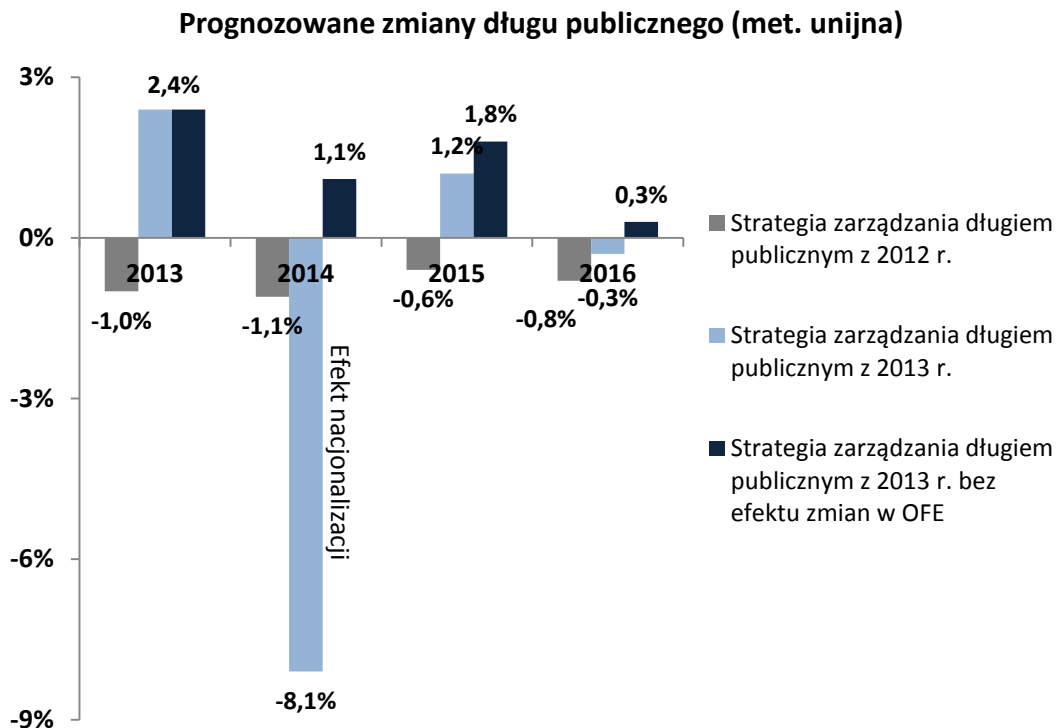
Dług publiczny według ESA95 (% PKB), rządowe prognozy z IX 2013				
	2013	2014	2015	2016
ze skokiem na OFE	58.0%	49.9%	51.1%	50.8%
bez skoku na OFE	54.8%	60.9%	61.2%	61.1%

- Bez skoku na OFE dług publiczny w 2014 roku przekroczy poziom 60%
- Nie ma bezpośrednich sankcji za przekroczenie progów ze strony Unii Europejskiej.

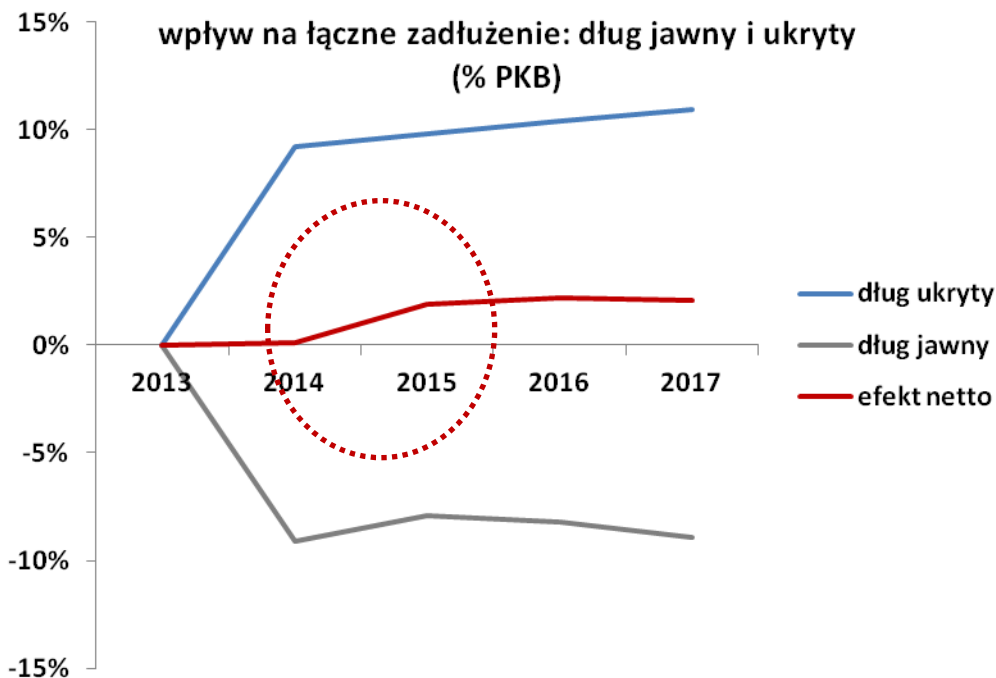
Zarówno nieuchronność przekroczenia progów, jak i związane z nimi sankcje, są wyolbrzymiane przez rząd PO-PSL, w celu uzasadnienia wyłączenia Polaków z oszczędności emerytalnych zgromadzonych w OFE.

- Wzrost długu publicznego w 2013 roku, zamiast prognozowanego spadku, można tłumaczyć nieuwzględnioną w prognozach rządowych skalą spowolnienia gospodarczego.
- Pomimo korzystniejszych prognoz wzrostu PKB, Strategia zarządzania długiem publicznym z IX 2013r. zakłada w latach 2015 i 2016 szybszy wzrost długu publicznego, niż strategia z 2012 r.
- Po skorygowaniu Strategii z 2013 r. o prognozowane skutki nacjonalizacji oszczędności w OFE, różnica staje się jeszcze bardziej widoczna: nowsza strategia zakłada szybszy wzrost zadłużenia w kolejnych latach.

Założenia dotyczące tempa wzrostu PKB				
	2013	2014	2015	2016
Strategia z 2012 r.	2.2%	2.5%	3.5%	4.0%
Strategia z 2013 r.	1.5%	2.5%	3.8%	4.3%

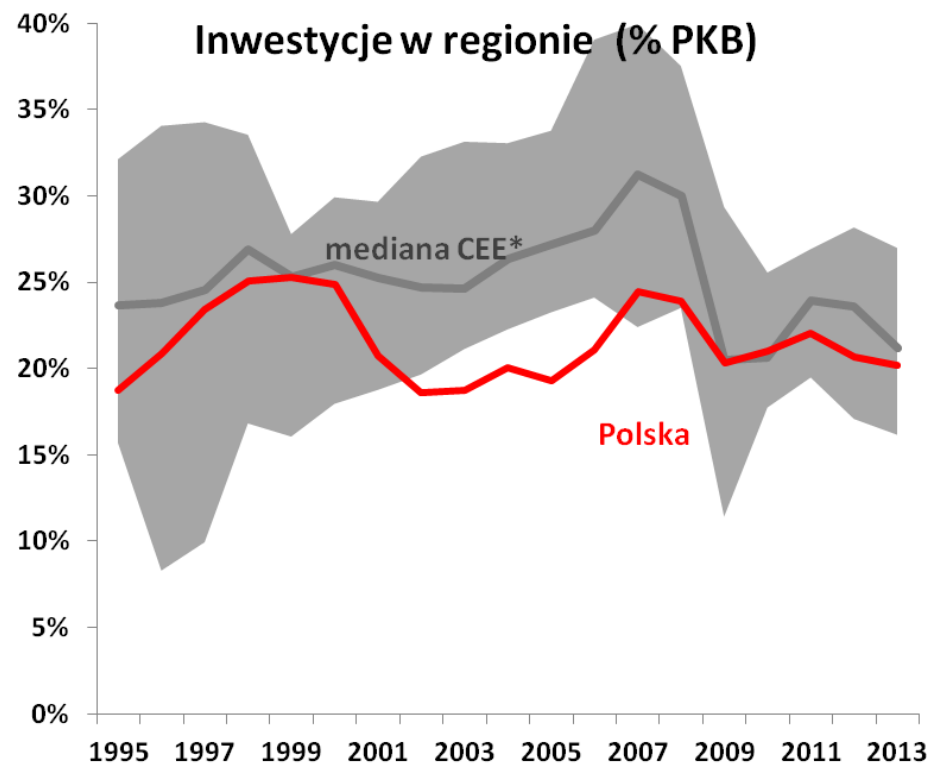
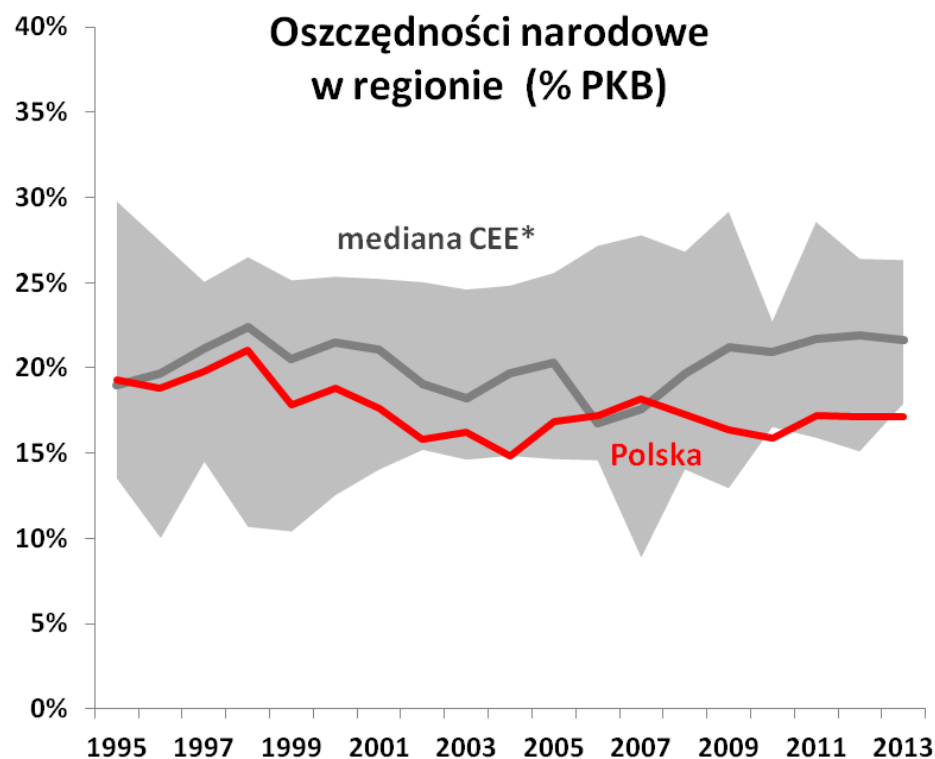
Porównanie Strategii zarządzania długiem publicznym z IX 2013 z poprzednią wersją z IX 2012 sygnalizuje, że rząd PO-PSL planuje wykorzystać część oszczędności przejętych z OFE na zwiększenie wydatków w latach 2014-2015.

Szacunki przy założeniach, że:

- Umorzone obligacje zwiększą zobowiązania ZUS
- Niewypłacone odsetki od umorzonych obligacji będą dopisywane do zobowiązań ZUS
- Aktywa przejmowane w ramach „suwaka bezpieczeństwa” będą zwiększały zobowiązania ZUS
- Odprowadzanie przez część osób składki tylko do ZUS, będzie dodatkowo zwiększało zobowiązania ZUS
- Jako alternatywę przyjęto wariant, w którym bez skoku na OFE, rząd utrzymuje wydatki na poziomie zapewniającym relację długu jawnego (met. unijna) do PKB na poziomie 59%.

- **Zwiększenie wydatków finansowane przejściem oszczędności emerytalnych sprawia, że dług ukryty wzrośnie bardziej niż spadnie dług jawny.**
- Ukrywając część zobowiązań do ZUS, rząd zyskuje możliwość dalszego zadłużania się, w szczególności w wyborczym roku 2015.
- By efekt netto był zerowy, wzrost długu ukrytego musi równać się spadkowi długu jawnego. Oznaczałoby to brak jakiegokolwiek wzrostu zadłużenia na inne cele. Tymczasem rząd, korzystając z oddalenia się od krajowego progu 55% oraz unijnego progu 60% PKB, pozwala sobie na dodatkowy wzrost długu na inne cele.

- Gdyby ustawa przeszła w obecnie proponowanej formie, wyłączenie ludzi z oszczędności emerytalnych w OFE zmniejszyłoby i tak niską stopę oszczędności w Polsce, osłabiając w ten sposób wzrost naszej gospodarki
- Rząd koncentrując się na pozornej, krótkookresowej poprawie sektora finansów publicznych szkodzi długookresowym perspektywom wzrostu gospodarczego Polski.

- Wywłaszczenie Polaków z oszczędności emerytalnych zgromadzonych w OFE może dać w 2014 roku fałszywą nadwyżkę w sektorze finansów publicznych, która byłaby większym złem niż prawdziwy deficyt. Taka nadwyżka, stwarzając pozorne wrażenie poprawy finansów publicznych (kosztem bezpieczeństwa przyszłych emerytów) , pozwoliłaby rządowi PO-PSL dalej odsuwać w czasie konieczną reformę finansów publicznych, ze szkodą dla perspektyw polskiej gospodarki.
- Nawet bez skoku na OFE deficyt sektora finansów publicznych w przyszłym roku nie wzrośnie.
- Istnieje szerokie pole do innych działań, ograniczających deficyt, a więc pośrednio i dług, które jednocześnie będą sprzyjały długookresowemu wzrostowi polskiej gospodarki.

Wiele osób i instytucji przedstawiało propozycje uelastycznienia i ograniczenia wydatków publicznych. Wśród przykładowych propozycji można wymienić m.in.:

- Gruntowną reformę administracji publicznej (szersze zastosowanie IT, ograniczenie dublujących się funkcji, stworzenie centrów usług wspólnych, zapewniających np. wspólną księgowość, kadry i wsparcie IT dla wielu instytucji jednocześnie)
- Opodatkowanie lepiej zarabiających rolników (jest to niespełniona obietnica z I i II expose premiera Donalda Tuska)
- Lepsze adresowanie wydatków socjalnych (np. uspołnienie systemu rentowego z emerytalnym, ograniczenie rent rodzinnych dla zdrowych osób w wieku produkcyjnym, eliminacja uprzywilejowania wybranych grup zawodowych jeśli chodzi o zasiłki chorobowe).
- Dostosowanie liczby nauczycieli do malejącej liczby uczniów.

- Zamiast kontynuować prywatyzację rząd PO-PSL ją ostatnio hamuje.

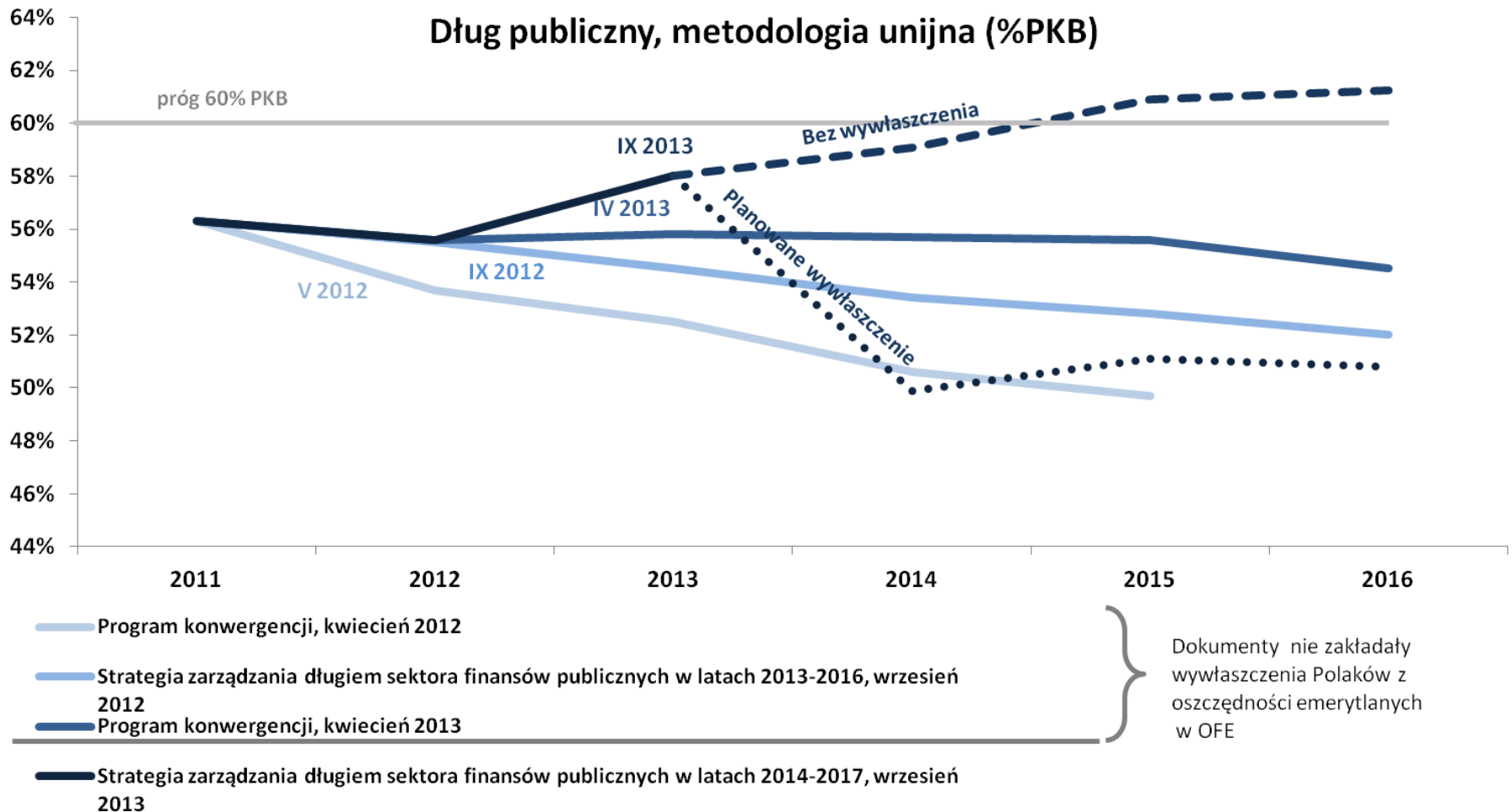
	2009	2010	2011	2012	2013*	2014*
Przychody z prywatyzacji ogółem (mld zł)	6,6	22,0	13,1	9,2	5,0	3,7

**Plan według ustaw budżetowej na 2013 r. i projektu budżetu 2014 r.*

- Z wyhamowania prywatyzacji i wniesienia części akcji posiadanych spółek do PIR i banku BGK, rząd PO-PSL planuje zwiększyć ingerencję instytucji publicznych w gospodarkę.

	Obecny udział SP w akcjonariacie (%)	Wartość rynkowa w mld zł (z dn. 29.11.2013)	Plan wniesienia akcji do PIR i BGK
PZU SA	35,19%	14,3	4,1
PKO BP SA	31,39%	16,1	4,3
PGE SA	61,89%	21,7	4,0
Ciech SA	37,90%	0,6	0,6
RAZEM		52,7	13,0

Dziękuję za uwagę

Kolejne oficjalne prognozy zakładają coraz wyższe poziomy długu. Szczególnie zastanawia pogorszenie dynamiki długu w latach 2014-2015 pomiędzy prognozą z IV 2013 a z IX 2013.

Wpływ skoku na OFE na deficyt sektora finansów publicznych wg ESA 95 i ESA 2010

	2014	2015
ESA 95	9.2%	1.4%
wywłaszczenie	8.5%	
„dobrowolność”	0.2%	0.4%
„suwak bezpieczeństwa”	0.3%	0.6%
Niższe koszty odsetkowe po wywłaszczeniu	0.3%	0.3%
ESA 2010	0.5%	0.7%
„dobrowolność”	0.2%	0.4%
Niższe koszty odsetkowe po wywłaszczeniu	0.3%	0.3%

- Od września 2014 r. w UE dotychczasowa metodologia rachunków narodowych ESA 95 zostanie zastąpiona metodologią ESA 2010.
- Według nowej metodologii, wpływ skoku na OFE na deficyt sektora finansów publicznych będzie znacznie mniejszy.
- Istnieje też możliwość, że po skoku na OFE, koszty reformy emerytalnej nie będą już uwzględniane w ramach Procedury Nadmiernego Deficytu, którą objęta jest Polska. Gdyby tak się stało, niemal całkiem niwelowałoby to poprawę salda finansów publicznych o 0.7% PKB.
- **Skok na OFE, szkodzący przyszłym emerytom oraz perspektywom rozwoju naszego kraju, może w praktyce nie mieć prawie żadnego wpływu na wyjście Polski z procedury nadmiernego deficytu.**